EUROPESE CENTRALE BANK

BANKENTOEZICHT

SSM SREP-Methodiekboekje

- Uitgave van 2016 -

Gelijk speelveld - Hoge toezichtsnormen - Solide risicobeoordeling

SREP – Voornaamste resultaten

- **Gelijk speelveld:** de SREP (Supervisory Review and Evaluation Process – Procedure voor prudentiële toetsing en evaluatie) wordt momenteel voor **de tweede keer** uitgevoerd aan de hand van:
  - een **gemeenschappelijke methodiek**
  - een **gemeenschappelijk besluitvormingsproces** dat onderlinge vergelijkingen en kruiselingse analyses op brede schaal mogelijk maakt

- **Hoge toezichtsnormen:**
  - conform de **SREP-richtsnoeren van de EBA** en gebaseerd op best practices binnen het SSM en zoals aanbevolen door internationale organen
  - **evenredigheid, flexibiliteit en voortdurende verbetering**
  - toezichtsbesluiten – **niet alleen aanvullende kapitaalvereisten, maar ook aanvullende maatregelen** die op specifieke zwakke punten van banken zijn toegesneden

- **Solide risicobeoordeling:**
  - **combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve elementen**
  - **holistische beoordeling** van de levensvatbaarheid van instellingen, rekening houdend met hun specifieke kenmerken
  - **toekomstgericht perspectief**, bijv. in 2016 uitgevoerde stresstests

Inhoud

1 SREP – Uitkomsten van 2016

2 SREP – Rechtsgrondslag

3 SREP – Overzicht

4 SREP – Methodiek

5 SREP – Waar staan we?

In 2016 heeft het SSM zijn tweede SREP-cyclus uitgevoerd voor 123 belangrijke instellingen in 19 landen

- Over het geheel genomen is uit deze cyclus naar voren gekomen dat de **spreiding van risico's in het stelsel globaal genomen stabiel blijft**, met enige individuele veranderingen

SREP: Uitkomsten 2015/2016

Algehele SREP-score 2015 vs. algehele SREP-score 2016

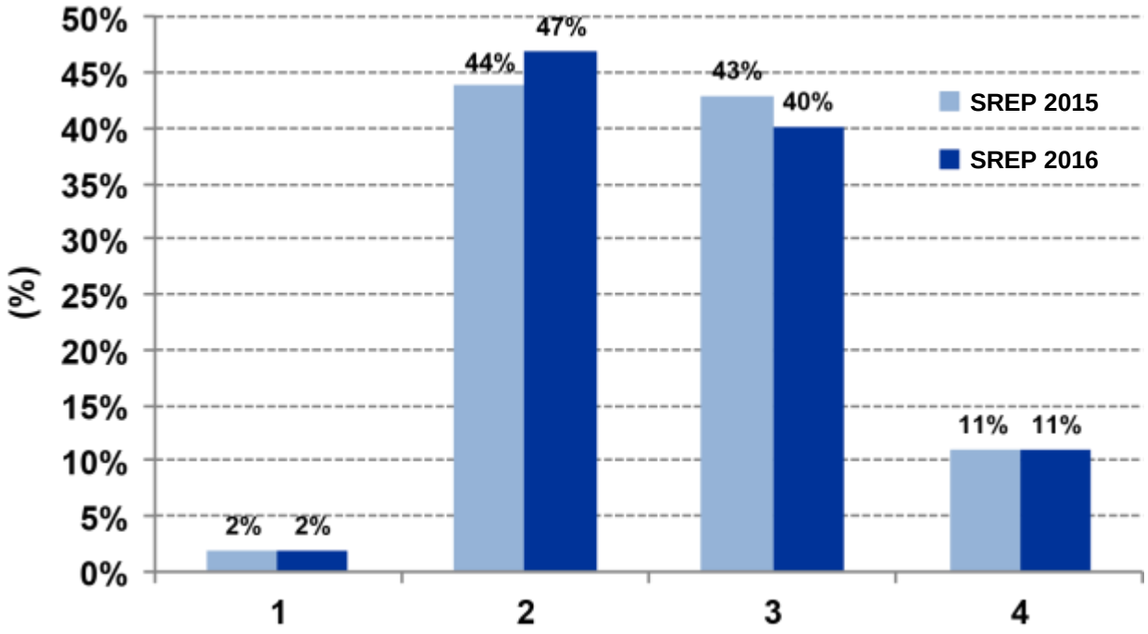

Gebaseerd op banken met een definitief SREP-besluit over 2016 per 30 november 2016

Algehele consistentie in de CET1-eis tussen SREP van 2015 en SREP van 2016

- De algehele SREP-CET1[1]-eis voor 2017 is op hetzelfde niveau gebleven als vorig jaar.
- In een aantal individuele gevallen is de CET1-eis veranderd om de ontwikkeling (omhoog of omlaag) van het risicoprofiel te weerspiegelen.
- De daling van de MDA-trigger, van gemiddeld 10,2% naar 8,3%, is het gevolg van een verschuiving van kapitaal van de Pijler 2 van 2015 naar de nieuw ingevoerde, niet voor de MDA (Maximum Distributable Amount – maximaal uitkeerbaar bedrag)-trigger relevante Pijler 2-aanbeveling (P2G). De P2G heeft ook betrekking op de risicobezorgdheid bij de toezichthouder op grond van de uitkomsten van de stresstests. Daarnaast is in de aanpak van 2016 het niet-ingefaseerde gedeelte van de CCB in Pijler 2 niet langer opgenomen.

Toelichting:
Eenvoudig gemiddelde, berekend op basis van de definitieve SREP-besluiten van 2016 per 30 november 2016.
De CET1-eis wordt berekend zonder daarbij rekening te houden met de mogelijke noodzaak tekorten van Pijler 1-AT1 en -T2 te dekken.

[1] Exclusief systeembuffers (G-SII, O-SII en systeemrisicobuffer)

CET1-eis (exclusief systeembuffers)

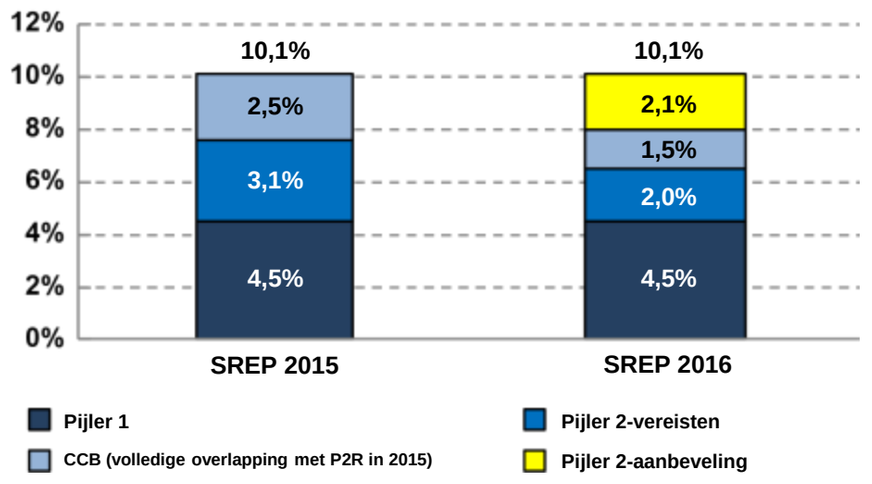

CET1-eis (inclusief systeembuffers)

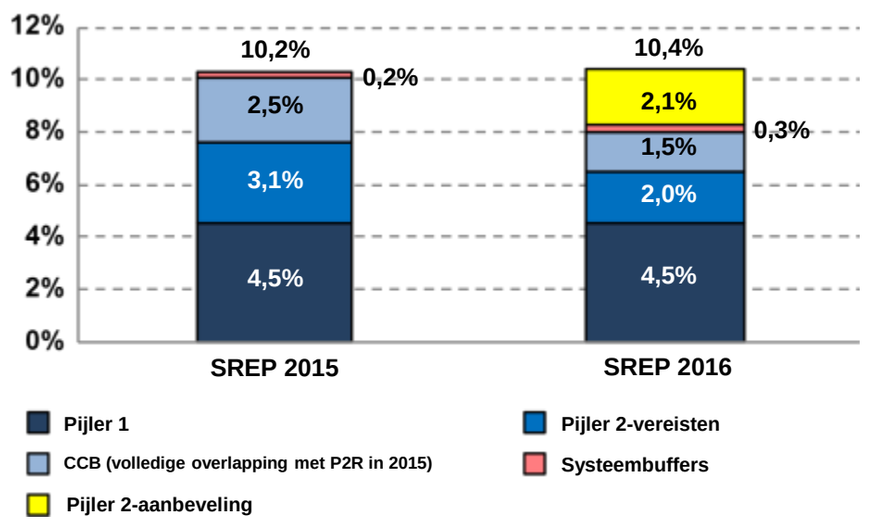

SREP CET1-eis per score vergelijkbaar met 2015

- Gemiddelde en mediaan van de SREP 2016 CET1-eis[1] liggen rond 10%, hetgeen vergelijkbaar is met vorig jaar
- Overeenkomstig de uitkomsten van de SREP 2015, is de SREP 2016 CET1-eis consistent en gecorreleerd met de algehele SREP-scores

SREP CET1-eis[1] naar algehele SREP-score

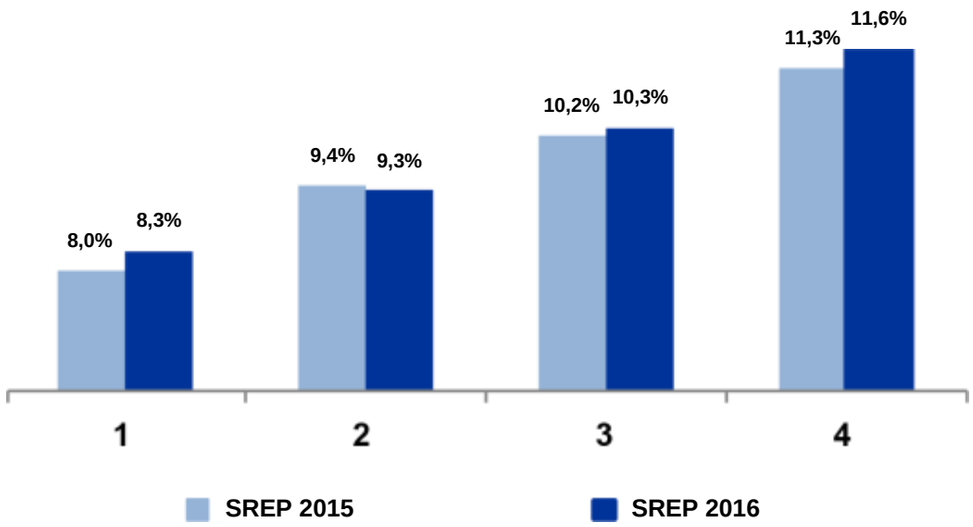

[1] *Exclusief systeembuffers (G-SII, O-SII en systeemrisicobuffer)*

Gebaseerd op banken met een definitief SREP-besluit over 2016 per 30 november 2016

Liquiditeitsmaatregelen

- Gerichte liquiditeitsmaatregelen om belangrijkste zwakten tegen te gaan, zoals:
  - te grote afhankelijkheid van wholesale kortlopende financiering
  - liquiditeitsrisicostrategie en tolerantiekader dienen te worden geïntegreerd binnen het algehele kader voor risicobereidheid
  - noodzaak tot adequate controle en beheer van de risico's in verband met onderpandsbeheer, met name onderpandsbeschikbaarheid en onderpandsbehoeften in tijden van stress

- Kwantitatieve maatregelen, zoals:
  - liquiditeitsdekkingsratio hoger dan wettelijk minimum
  - specifieke minimum "overlevingsperiode"
  - minimumbedrag aan liquide activa

Andere kwalitatieve maatregelen

- De waarschijnlijkheid van kwalitatieve maatregelen neemt toe met het risicoprofiel van banken – kwalitatieve maatregelen voor alle banken met een totale score van 4

- Kwalitatieve maatregelen houden verband met alle SREP-elementen en zijn specifiek per bank, bijv. "governance dient nog steeds verbeterd te worden"
  - kwaliteit en onafhankelijkheid van het bestuursorgaan
  - consistentie en degelijkheid van risicobereidheidskader versus risicoprofiel

1.2. SREP – Uitkomsten 2016: Belangrijkste risico's (1/2)

De SREP-cyclus van 2016 vestigde met name de aandacht op uitdagingen ten aanzien van winstgevendheid en kapitaaltoereikendheid

- Winstgevendheid onder druk:
  - zwak economisch klimaat
  - netto rentebaten van banken – gemiddeld de helft van hun totale inkomsten – veerkrachtig maar komen onder druk te staan
  - overcapaciteit en marktfragmentatie
- Kapitaaltoereikendheid nog steeds negatief beïnvloed door niet-renderende leningen in sommige landen – drukt op de winstgevendheid van banken

Belangrijkste risico's voor SSM-banken

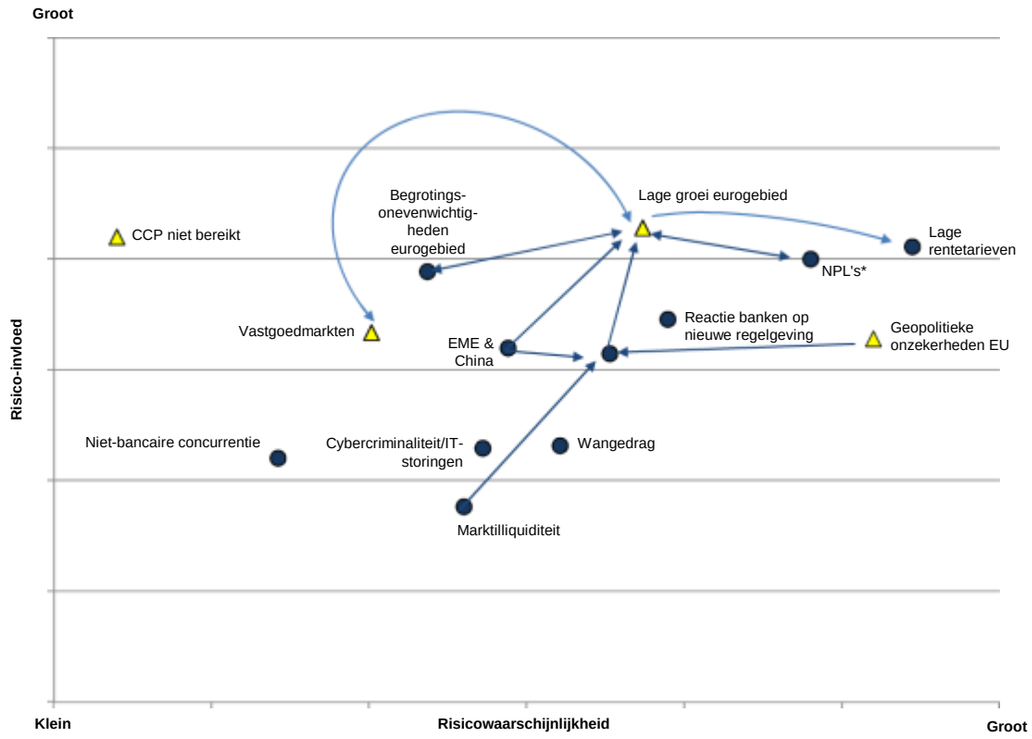

Bron: ECB-berekeningen, gegevens NBA's
* Alleen van toepassing op banken met hoge NPL-ratio's

2016 Nieuwe risicofactor vergeleken met 2015

Vertegenwoordigt het mogelijke transmissiekanaal van de ene risicofactor naar een andere (alleen de belangrijkste grote effecten weergegeven)

Ontwikkeling van SREP-scores per element in 2015 en 2016

- De voornaamste bronnen van zorg blijven dezelfde als in 2015: bedrijfsmodel, interne governance en risicomanagement en risico's voor kapitaal (met name kredietrisico)
- De slechtere scores in interne governance en risicomanagement waren gebaseerd op de uitkomsten van het themaonderzoek naar risicogovernance en risicobereidheid

SREP 2015

Beoordeling bedrijfsmodel	Governance en risicomanagement	Kapitaalrisico's	Liquiditeits- en financieringsrisico's
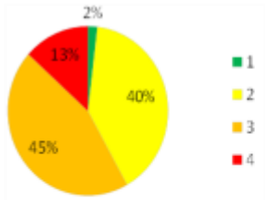	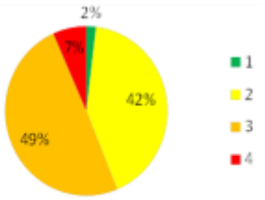	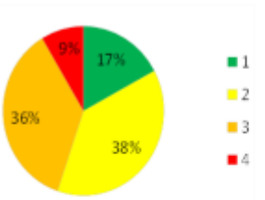	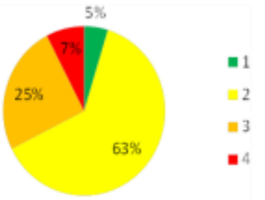

SREP 2016

Beoordeling bedrijfsmodel	Governance en risicomanagement	Kapitaalrisico's	Liquiditeits- en financieringsrisico's
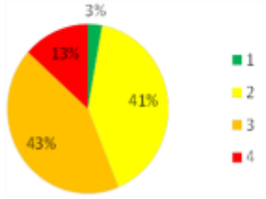	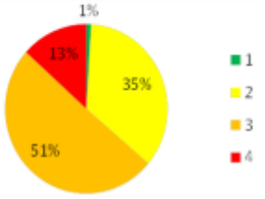	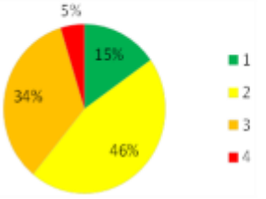	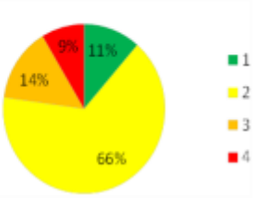

Gebaseerd op banken met een definitief SREP-besluit over 2016 per 30 november 2016

Meeste belangrijke instellingen hebben momenteel kapitaalniveaus die boven CET1-vereisten en buffers* liggen

Kapitaalaanbod vergeleken met MDA-trigger

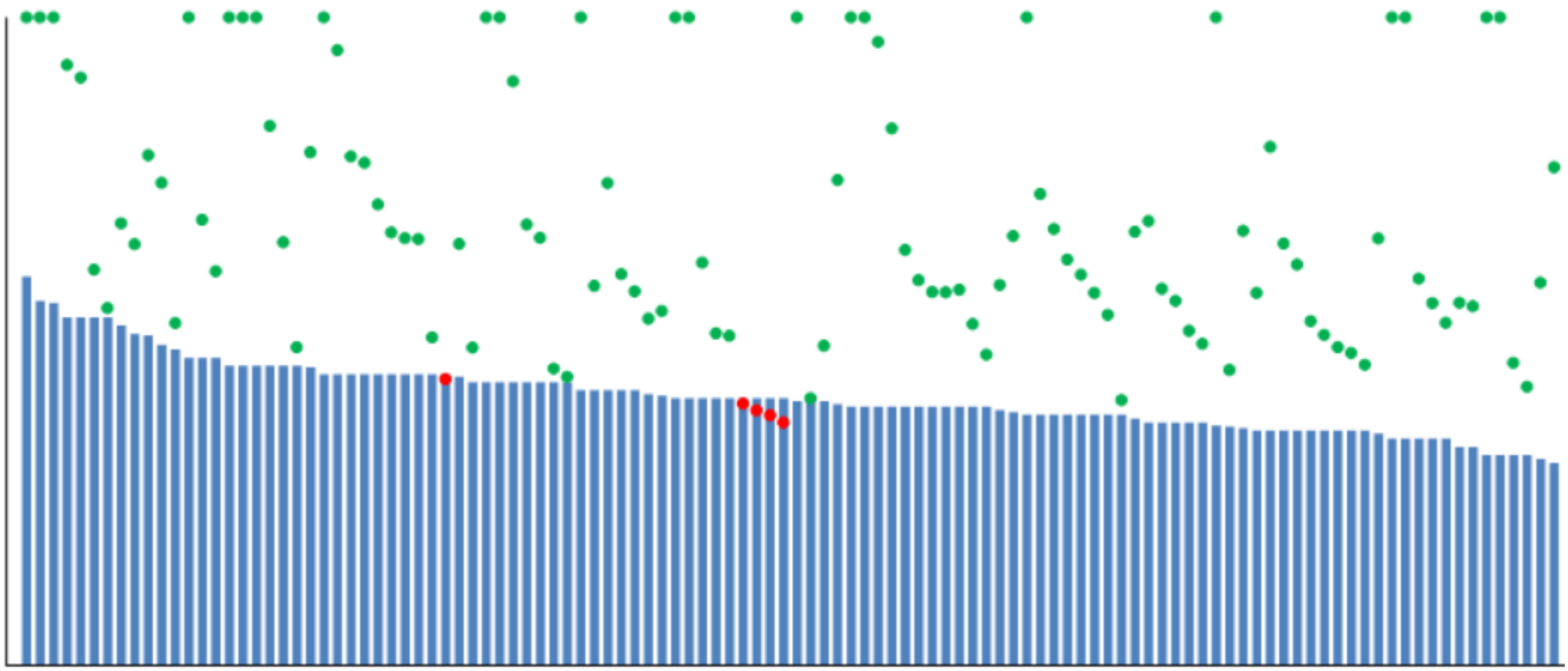

CET 1-ratiovereisten (infasering 2017)
= Pijler 1 + Pijler 2R + buffers

Banken met CET1-aanbod boven MDA-trigger

Banken met CET1-aanbod onder MDA-trigger

** Gebaseerd op kapitaalaanbod in 2e kwartaal 2016 (CET1: zonder Pijler 1-AT1/T2-tekorten)*

Gebaseerd op banken met een definitief SREP-besluit over 2016 per 30 november 2016

De SSM SREP-methodiek implementeert Uniewetgeving, EBA-richtsnoeren en best practices op toezichtsgebied

De SREP in CRD IV, Artikel 97

...de bevoegde autoriteiten evalueren de regelingen, strategieën, processen en mechanismen die de instellingen hebben ingevoerd, en evalueren:

(a) risico's waaraan de instellingen blootgesteld zijn of kunnen worden;
(b) risico's die een instelling voor het financiële systeem vormt; en
(c) risico's die bij stresstests aan het licht komen, rekening houdend met de aard, schaal en complexiteit van de werkzaamheden van een instelling.

RTS, ITS en EBA-richtsnoeren

- *Technische uitvoeringsnormen (ITS) voor gezamenlijke besluiten over prudentiële vereisten – 16 oktober 2015*
- *Technische reguleringsnormen (RTS) en ITS voor de werking van Colleges van toezichthouders – 16 oktober 2015*
- *Richtsnoeren inzake gemeenschappelijke procedures en methoden voor de SREP (EBA/GL/2014/13) – 19 december 2014*
- *Opinion of the European Banking Authority on the interaction of Pillar 1, Pillar 2 and combined buffer requirements and restrictions on distributions – 16 december 2015*
- *EBA clarification of the use of 2016 EU-wide stress test results in the SREP process – 1 juli 2016*

Beginselen van het BCBS en de FSB

3. SREP – Overzicht (1/2)

Toezichthouders bij de ECB en in 19 landen hebben gezamenlijk SREP-besluiten voor in het kader van SSM belangrijke instellingen opgesteld via een gemeenschappelijke procedure

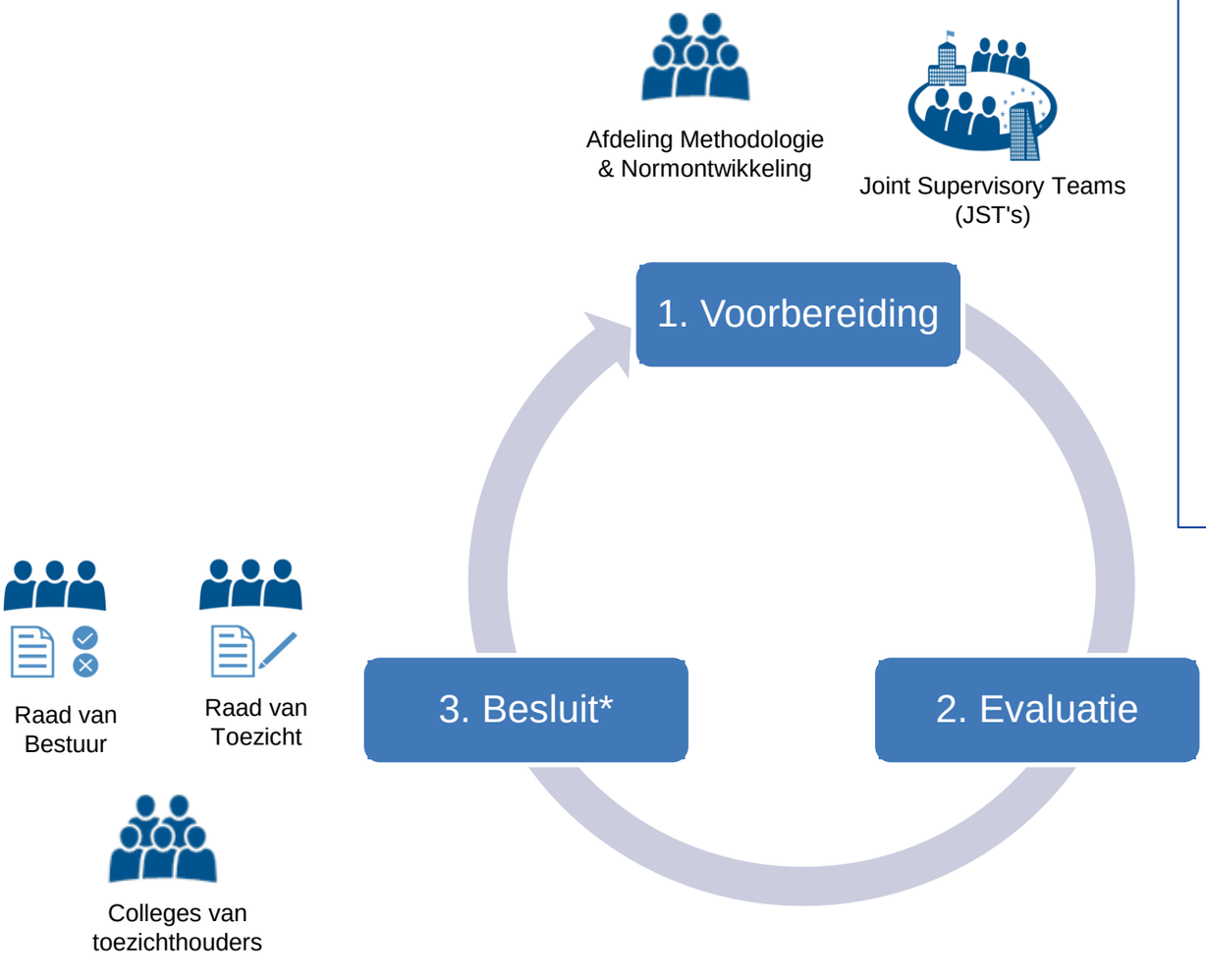

3. SREP 2016-kalender

2016

1. Voorbereiding
   - ✓ Begin College-proces
   - ✓ Verzameling van toezichtsrapportage en met ICAAP/ILAAP verband houdende informatie
2. Evaluatie
   - ✓ Beoordeling
   - ✓ Collegevergadering over groeps- of entiteitsbeoordelingen
   - ✓ Horizontale analyses
3. Besluit
   - ✓ Toezichtsdialoog
   - ✓ Goedkeuring RvT van ontwerp-SREP-besluiten
   - ✓ Recht gehoord te worden (hoorprocedure)
   - ✓ Collegevergaderingen (indien relevant)
   - ✓ Goedkeuring RvB van definitieve SREP-besluiten

1e kw
2e kw
3e kw
4e kw

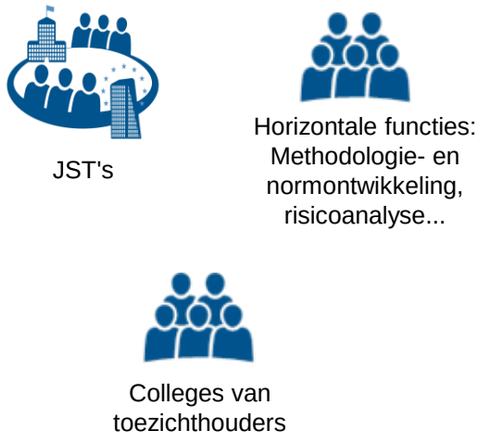

**NB: besluit definitief na hoorprocedure en geen bezwaar door de Raad van Bestuur*

3. SREP – Overzicht (2/2)

Onderliggende infrastructuur in minder dan een jaar opgebouwd

- gemeenschappelijk geïntegreerd IT-systeem
- beveiligde informatiestroom tussen alle toezichthouders
- kwaliteitscontrole van bankgegevens op twee niveaus: NBA's en ECB
- volledig gebruik van mensen en middelen NBA's en ECB
- grondige praktijktests van de methodiek

SREP behandeld als kernproject

- gemeenschappelijke tijdlijn
- aansturing door senior management
- projectmanagement, methodiekontwikkeling en horizontale consistentie gewaarborgd door ECB (DG MS IV)
- volledige benutting van ECB- en NBA-expertise – met name bij methodiekontwikkeling – via thematische workshops en speciale vraag-en-antwoordsessies door DG MS IV

➡ Uitvoering **volledig volgens** plan
➡ SREP in IT-systeem voltooid

Bouwstenenbenadering overeenkomstig EBA-richtsnoeren

SREP-methodiek in één oogopslag: vier kernelementen

SREP-besluit

- Kwantitatieve kapitaalmaatregelen
- Kwantitatieve liquiditeitsmaatregelen
- Andere toezichtsmaatregelen

Algehele SREP-beoordeling – holistische aanpak
➔ Score + redenen/belangrijkste conclusies

Levensvatbaarheid en duurzaamheid van het bedrijfsmodel	Toereikendheid van governance en risicomanagement	Categorieën: bv. krediet-, markt-, operationeel risico en IRRBB	Categorieën: bv. risico's kortlopende liquiditeit, duurzaamheid van de financiering
1. Beoordeling bedrijfsmodel	**2. Beoordeling governance en risicomanagement**	**3. Beoordeling kapitaalrisico's**	**4. Beoordeling liquiditeits- en financieringsrisico's**

Input voor het SEP (programma voor onderzoek door de toezichthouder)

4.1. SREP – Methodiek: Gemeenschappelijk kader (2/3)

Alle vier SREP-kernelementen volgen een gemeenschappelijke logica die een solide risicobeoordeling waarborgt

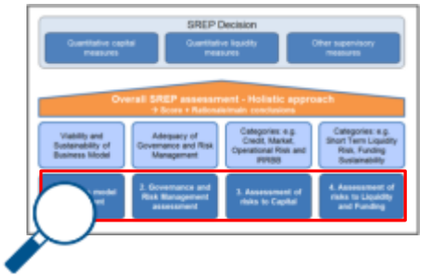

Drie fasen in een doorlopende risicobeoordeling voor elk van de vier elementen

Fase 1 Gegevens verzamelen	Fase 2 Geautomatiseerde verankeringsscore	Fase 3 Toezichtsoordeel
Belangrijkste bronnen: • driemaandelijkse ITS • STE-verslagen	• Score risiconiveau • Formele controle op compliance risicobeheersing	Aanpassingen o.b.v. aanvullende factoren en specifieke kenmerken/ complexiteit van banken

Risiconiveau (RN) vs. risicobeheersing (RB)

	1. Bedrijfsmodel	2. Interne governance en RM	3. Beoordeling kapitaal-risico's	4. Beoordeling liquiditeits-risico's
RN	✔	n.v.t.	✔	✔
RB	n.v.t.	✔	✔	✔

→ Gecombineerde score (RN + RB)

n.v.t. = niet van toepassing

De intensiteit van het toezicht wordt bepaald aan de hand van het risicoprofiel en de omvang van een bank.

Beperkte oordeelsvrijheid

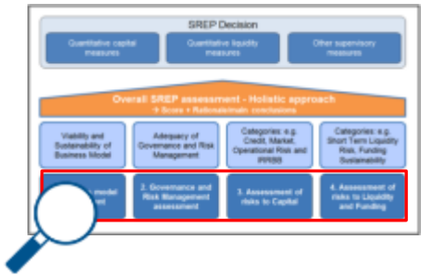

- Redelijke flexibiliteit op een schaal van 1 t/m 4, waarbij de score in Fase 2 met één punt kan worden verbeterd en met twee punten kan worden verlaagd op grond van het toezichtsoordeel

- Zorgt voor de juiste balans tussen:
  - een gemeenschappelijk proces, en daarmee voor consistentie tussen SSM-banken en vaststelling van een vast ankerpunt
  - de noodzakelijke oordeelsvrijheid voor de toezichthouder, zodat deze rekening kan houden met de specifieke kenmerken en complexiteit van een instelling

- Aanpassingen gaan in beide richtingen en worden door het JST volledig gedocumenteerd in het geïntegreerde IT-systeem

- Afwijking van de beperkte oordeelsvrijheid in de regel niet toegestaan

- Beperkte oordeelsvrijheid ***effectief*** door JST's gebruikt voor ***alle*** risicocategorieën ***in beide richtingen*** – verbetering/verslechtering Fase 2-scores

Schaal van de beperkte oordeelsvrijheid

Fase 2-scores \ Fase 3-scores	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Fase 3-score mogelijk

Fase 3-score onmogelijk

Bedrijfsmodel

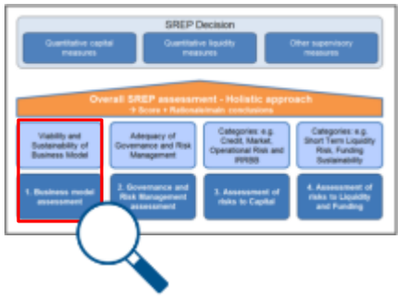

- Vaststellen van focusgebieden (bv. hoofdactiviteiten)
- Beoordeling van de bedrijfsomgeving
- Analyse van de toekomstgerichte strategie en financiële plannen
- Beoordeling van het bedrijfsmodel
  - levensvatbaarheid (binnen 1 jaar)
  - duurzaamheid (binnen 3 jaar)
  - duurzaamheid over de cyclus (meer dan 3 jaar)
- Beoordeling van de belangrijkste kwetsbaarheden

Voorbeelden van geconstateerde bedrijfsmodellen

- bewaarnemer
- gediversifieerde kredietverschaffer
- retailkredietverschaffer
- kleine algemene bank
- gespecialiseerde kredietverschaffer
- algemene bank

Overeenkomstig EBA-SREP-richtsnoeren, § 55-57

Bedrijfsmodel

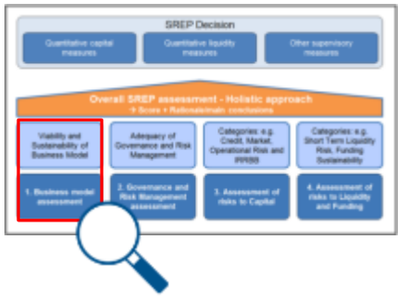

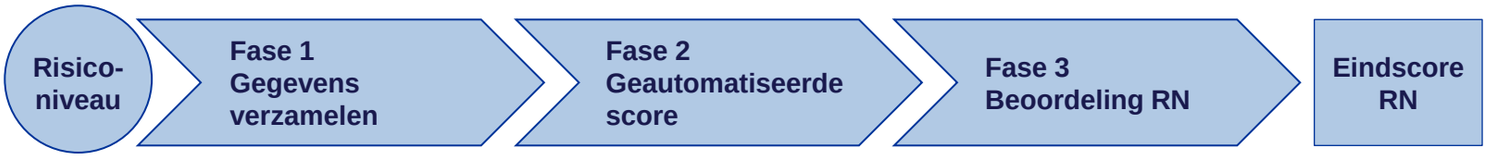

Fase 1

- Informatie verzamelen en inzicht krijgen in de materialiteit van bedrijfsonderdelen

Fase 2

- Geautomatiseerde verankeringsscore op basis van indicatoren, zoals ROA, cost-to-income-ratio, etc.

Fase 3

- Veelomvattende analyse
- Gebruikt voor aanpassing Fase 2-score, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de bank

Interne governance en risicomanagement

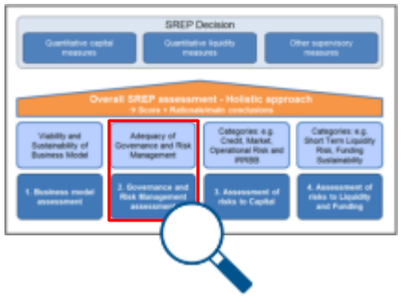

- Kader voor interne governance (waaronder essentiële controlefuncties zoals risicomanagement, interne audit en compliance)
- Risicomanagementskader en risicocultuur
- Risico-infrastructuur, interne gegevens en rapportage
- Beloningsbeleid en -praktijken

Overeenkomstig EBA-SREP-richtsnoeren, § 81-82

Twee voorbeelden van cruciale vragen

- Bestaat er een compliancefunctie die hiërarchisch en functioneel is gescheiden en operationeel onafhankelijk is van de verantwoordelijkheden voor bedrijfsactiviteiten?
- Bestaan er mechanismen die ervoor zorgen dat het hogere management tijdig kan optreden om materiële negatieve risicoblootstellingen effectief te managen en waar nodig te verminderen, met name die welke de goedgekeurde risicobereidheidsverklaring of risicolimieten naderen of overschrijden?

Interne governance en risicomanagement

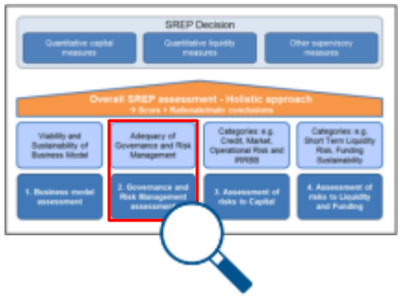

Risico-beheer-sing → Fase 1 Informatie-vergaring → Fase 2 Formele compliancecontrole → Fase 3 Beoordeling RB → Eindscore RB

Fase 1

- **Informatievergaring, bv. door middel van het themaonderzoek naar risicogovernance en risicobereidheid (RIGA)**

Fase 2

- **Controle op de naleving van CRD-bepalingen**
- **Specifieke analyse van bijvoorbeeld:**

  - organisatiestructuur
  - interne audit
  - compliance
  - beloningsbeleid
  - risicobereidheid
  - risico-infrastructuur
  - rapportage

Fase 3

- **Veelomvattende analyse**
- **Aanpassing Fase 2-controle, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de bank**
- **Gebruik van bevindingen van themaonderzoek naar risicogovernance en risicobereidheid**

4.4. SREP – Methodiek: Element 3, Overzicht

Kapitaalrisico's

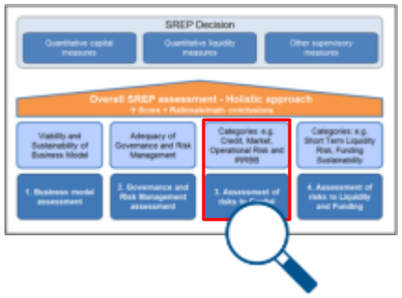

Drie verschillende perspectieven ("drie Blokken")

Blok 1 Toezichtsperspectief

Vier risicocategorieën: kredietrisico, marktrisico, operationeel risico en IRRBB

- ✓ Informatievergaring
- ✓ Verankerings-scores voor risicocategorieën
- ✓ Veelomvattende analyse

Blok 2 Bankperspectief

- ✓ Informatie-vergaring: bv. ICAAP-verslagen
- ✓ Verankerings-beoordeling: o.b.v. proxy's, conform de EBA-richtsnoeren*
- ✓ Veelomvattende analyse

Blok 3 Toekomstgericht perspectief

- ✓ Informatievergaring: interne stresstests van banken
- ✓ Verankerings-beoordeling: stresstests door toezichthouders
- ✓ Veelomvattende analyse

Voor SREP 2016

- ✓ De SREP-instrumenten werden aangevuld met toezichtsstresstests
- ✓ ICAAP-indiening nog steeds zeer heterogeen

Overeenkomstig EBA-SREP-richtsnoeren

** SSM-proxy's (indicatieve maatstaven) vormen de uitwerking van het in de EBA SREP-richtsnoeren (§ 335) bedoelde begrip "benchmarks van de toezichthouder"*

Kapitaalrisico's – Blok 1

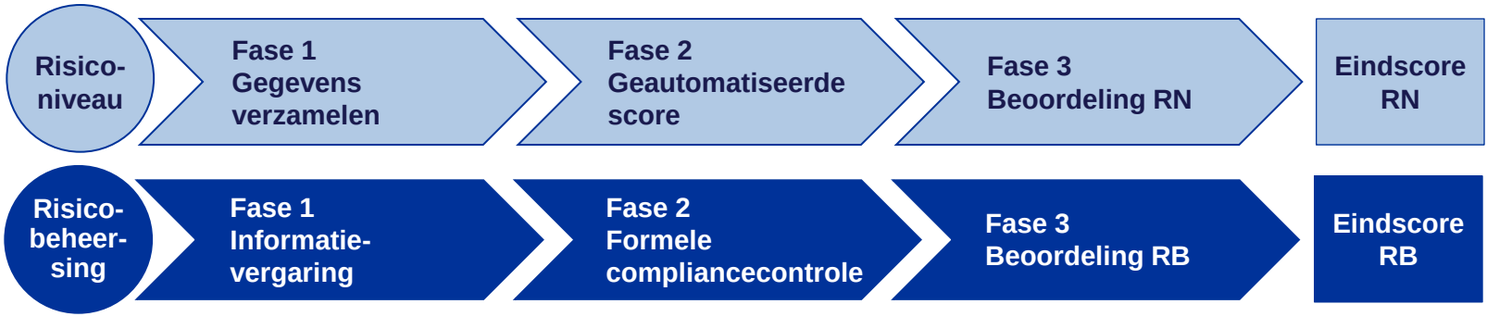

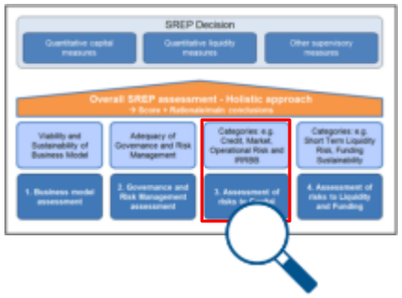

Diepe duik in een bepaalde risicofactor: **kredietrisico** (voorbeeld)

Fase 1

- **Risiconiveau**
  - subset van vooraf gedefinieerde indicatoren berekend o.b.v. ITS- en STE-gegevens
- **Risicobeheersing**
  - Informatievergaring

Fase 2

- **Risiconiveau**
  - geautomatiseerde score op basis van diverse aspecten, zoals:
    - kwaliteit (bv. % niet-presterende leningen)
    - dekking (bv. voorzieningen)
- **Risicobeheersing**
  - compliancecontroles m.b.t. interne governance, risicobereidheid, risicomanagement en in het bijzonder de interne controle van kredietrisico's

Fase 3

- **Risiconiveau**
  - **veelomvattende analyse, bv.:**
    - huidige risicopositie en -trend
    - toekomstgerichte blik
    - onderlinge vergelijking
  - **grondige analyse van diverse subcategorieën, bv.:**
    - portefeuilles van niet-financiële ondernemingen, of
    - portefeuilles van huishoudens
- **Risicobeheersing**
  - diepgravender analyse, met name dankzij speciaal overleg met de bank

Kapitaalrisico's – Blok 2

- Beoordeling betrouwbaarheid ICAAP
- Overeenkomstig de verwachtingen omtrent ICAAP die de ECB op 8 januari 2016 heeft gepubliceerd:
  - beoordelen JST's de betrouwbaarheid van het hele proces – *kwalitatieve beoordeling*
  - toetsen JST's ICAAP-cijfers aan SSM-proxy's – *kwantitatieve beoordeling*
  - formuleren JST's Blok 2-beoordelingen als input voor de algemene beoordeling van de kapitaaltoereikendheid

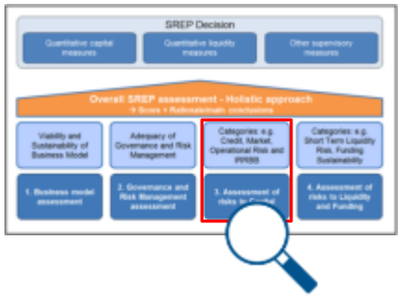

ICAAP-verwachtingen ECB

- Inhoud zoals beschreven in EBA-richtsnoeren betreffende ICAAP en ILAAP-informatie
- Interne documentatie samen met een “leeswijzer”
- Template risicogegevens
- Aansluiting Pijler 1- en ICAAP-cijfers
- Conclusies in de vorm van kapitaal-toereikendheidsverklaringen ondersteund door analyses van ICAAP-resultaten en ondertekend door leidinggevend orgaan

ICAAP: Kwalitatieve beoordeling

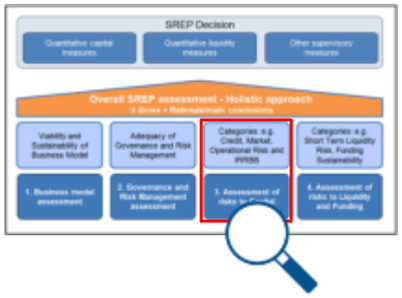

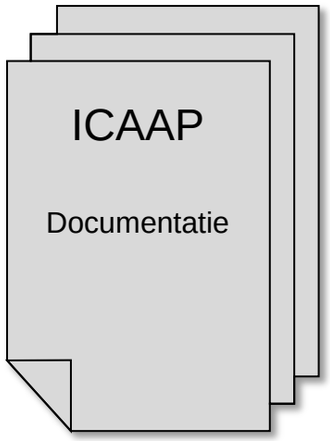

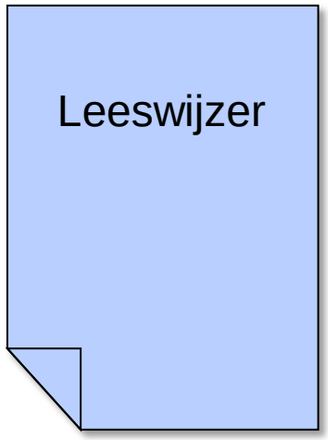

Interne bankdocumenten als beschreven in EBA-richtsnoeren

In lijn met structuur EBA-richtsnoeren om toegang JST tot interne bankinformatie te vergemakkelijken

JST-beoordeling

→ Besluit inzake betrouwbaarheid ICAAP

ICAAP – Kwantitatieve beoordeling

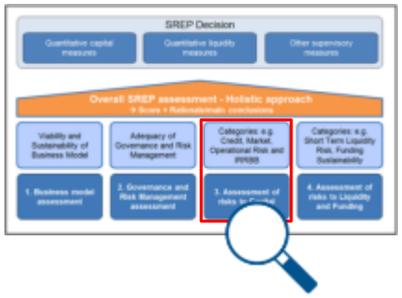

ICAAP-risicogegevens

Risicodefinitie en ICAAP-schattingen volgens de eigen risicotaxonomie van de banken

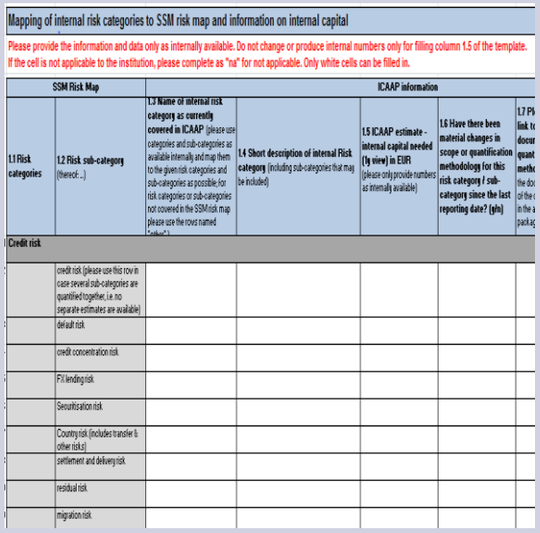

Mapping of internal risk categories to SSM risk map and information on internal capital

Please provide the information and data only as internally available. Do not change or produce internal numbers only for filling column 1.5 of the template. If the cell is not applicable to the institution, please complete as "na" for not applicable. Only white cells can be filled in.

SSM Risk Map		ICAAP information				
1.1 Risk categories	1.2 Risk sub-category (thereof...)	1.3 Name of internal risk category as currently covered in ICAAP (please use categories and sub-categories as available internally and map them to the given risk categories and sub-categories as possible; for risk categories or sub-categories not covered in the SSM risk map please use the rows named "other")	1.4 Short description of internal Risk category (including sub-categories that may be included)	1.5 ICAAP estimate - internal capital needed (1y view) in EUR (please only provide numbers as internally available)	1.6 Have there been material changes in scope or quantification methodology for this risk category / sub-category since the last reporting date? (y/n)	1.7 Pl link to docum quant meth the do of the in the packag
Credit risk						
	credit risk (please use this row in case several sub-categories are quantified together, i.e. no separate estimates are available)					
	default risk					
	credit concentration risk					
	FX lending risk					
	Securitisation risk					
	Country risk (includes transfer & other risks)					
	settlement and delivery risk					
	residual risk					
	migration risk					

Proxy's*

- Bieden een grove kwantificering van de kapitaaleis
- Stellen JST's in staat de schattingen van de instellingen in perspectief te plaatsen en dienen als basis voor de toezichtsdialoog
- Leveren niet één enkel risicocijfer op, maar een indicatieve bandbreedte, zodat JST op grond van een eigen oordeel kapitaalcijfers per risico kan afleiden

** Concentratierisico (per naam en sector), marktrisico, kredietrisico, IRRBB*

Dialoog met de banken

Beoordeling

Intern gecorrigeerd kapitaalcijfer (kapitaalvereisten)

- Pijler 1 als ondergrens
- Geen diversificatie tussen risico's

4.4.5. SREP – Methodiek: Element 3, Blok 3 (1/4)

Kapitaalrisico's

- Toekomstgericht perspectief
- Twee grootschalige stresstests in 2016

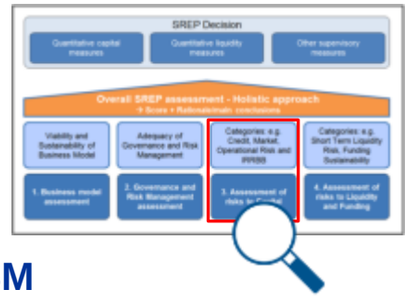

EU-brede stresstest door EBA

- **37 in het kader van SSM belangrijke instellingen**
- **Publicatie** van uitkomsten
- EU-brede stresstest **gecoördineerd door de EBA**, in samenwerking met EU-COM, ESRB, ECB en NBA's
- Tijdschema: maart-juli **2016**

SREP-stresstest door SSM

- **56** andere **in het kader van SSM belangrijke instellingen**[1]
- Uitkomsten zijn **niet openbaar**
- **Gecoördineerd door ECB/SSM**
- Tijdlijn en methodiek **globaal overeenkomstig EBA-stresstest**

Doelstellingen

- Beoordeelde de **schokbestendigheid van financiële instellingen** tegen ongunstige marktontwikkelingen
- **Droeg bij aan de totale SREP** om de kapitaal- en liquiditeitstoereikendheid van instellingen te waarborgen, als ook solide risicodekking en interne processen
- Waarborgde **consistente behandeling** van alle onder het SSM-toezicht staande belangrijke instellingen

De resultaten van beide stresstests vormden input voor de SREP van het SSM

1) Het gecombineerde aantal in de EBA- en SSM-SREP-stressteststeekproeven opgenomen belangrijke instellingen is niet gelijk aan het totale aantal belangrijke instellingen die onder SSM-toezicht staan, aangezien enkele uitzonderingen van toepassing zijn (bijv. banken die werden onderworpen aan een veelomvattende beoordeling in 2015 of 2016, of belangrijke instellingen die dochteronderneming zijn van andere in het kader van SSM belangrijke instellingen, en reeds op het hoogste consolidatieniveau worden meegenomen).

Kapitaalrisico's

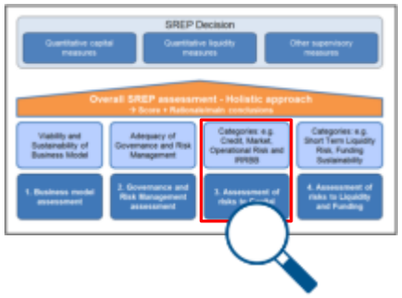

Zoals door de EBA gecommuniceerd op 1 juli 2016, bestaan de SREP-besluiten van 2016 uit een **Pijler 2-vereiste (Pillar 2 Requirement – P2R)** en een **Pijler 2-aanbeveling (Pillar 2 Guidance – P2G)**

- Van banken wordt **verwacht dat zij voldoen aan de P2G**, die wordt vastgesteld **boven het niveau van bindende kapitaal**vereisten (minimaal en aanvullend) en bovenop de gecombineerde buffers
- Als een bank **niet zal voldoen aan haar P2G**, dan zal dit **niet resulteren in een automatische actie van de toezichthouder** en zal dit **niet worden gebruikt om de MDA-trigger te bepalen**, maar het zal wel worden gebruikt in toegesneden maatregelen op basis van de individuele situatie van de bank
- Om de definitieve maatregelen die zijn genomen te kunnen beoordelen, **zal de Raad van Toezicht ieder geval waarin een bank niet aan haar P2G voldoet beoordelen**

Kapitaalrisico's

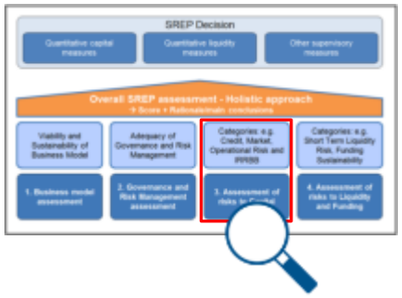

De stresstest wordt gebruikt als cruciale input voor het SREP-proces:

- **Kwalitatieve uitkomst** van de stresstest wordt **opgenomen in de bepaling van de P2R**, met name in het element van risicogovernance
- **Kwantitatieve impact** van de ongunstige stresstest is één **inputfactor voor het bepalen van het niveau van de P2G**

Wanneer de P2G wordt bepaald, wordt rekening gehouden met verschillende elementen in een **holistische aanpak**, bijvoorbeeld:

- in het algemeen de **depletie van kapitaal** door de stresstest in het hypothetische **ongunstige scenario**
- het **specifieke risicoprofiel** van de individuele instelling en haar **gevoeligheid voor de stressscenario's**
- **tussentijdse veranderingen in haar risicoprofiel** sinds de afsluitdatum (31 december 2015) en **door de bank genomen maatregelen** om risicogevoeligheden te verminderen, zoals een toepasselijke verkoop van activa, etc.

Implementatie van uitkomsten ongunstige stresstest voor het slechtste jaar alleen in de P2G

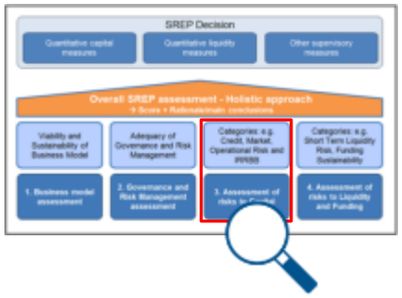

Uitkomsten ongunstige stresstest voor het slechtste jaar alleen in de P2G

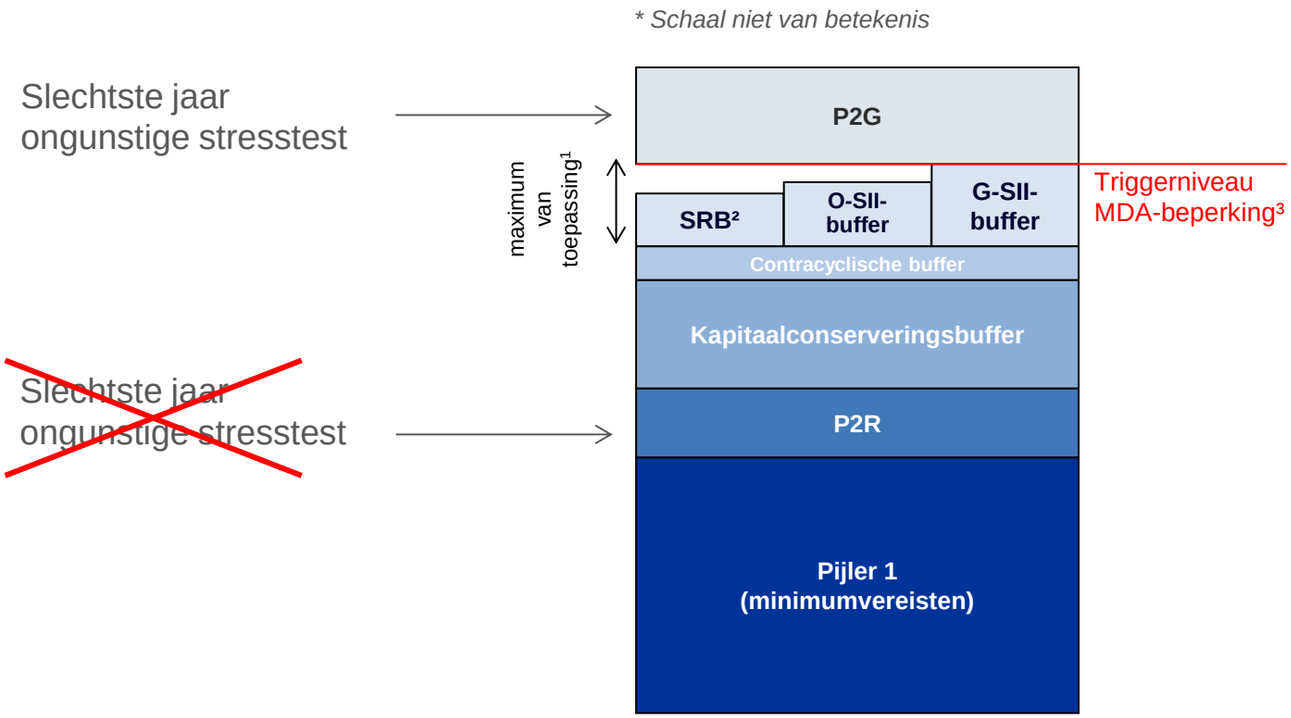

1 Meest voorkomende geval; specifieke berekening kan plaatsvinden afhankelijk van tenuitvoerlegging van CRD IV, Artikel 131, lid 15, door de lidstaat
2 Systeemrisicobuffer
3 De ECB vestigt de aandacht op het volgende:
- Krachtens Verordening (EU) Nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad (Verordening Marktmisbruik), wordt van instellingen die openbaar verhandelde effecten bezitten verwacht dat zij evalueren of hun Pijler 2-vereisten voldoen aan de criteria van voorwetenschap en deze dienen te worden openbaargemaakt
- Het EBA-advies van 16 december 2015 waarin wordt gesteld: “Bevoegde Autoriteiten dienen te overwegen gebruik te maken van de bepalingen in Artikel 438, onder (b), van de CRR om van instellingen te vereisen dat zij MDA-relevante kapitaalvereisten openbaar maken […], of dienen ten minste niet te voorkomen of af te raden dat een instelling deze informatie openbaar maakt”

In het licht van het bovenstaande zal de ECB voorkomen noch afraden dat instellingen MDA-relevante kapitaalvereisten publiceren.

Toelichting: Tenuitvoerlegging van EBA-advies inzake MDA en het persbericht van 1 juli 2016

Liquiditeitsrisico's

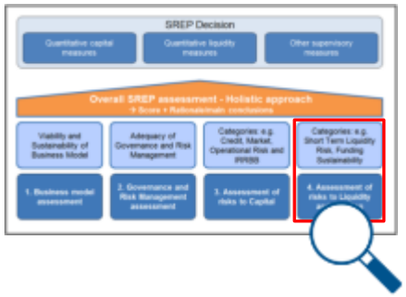

Drie verschillende perspectieven ("drie Blokken")

Blok 1 Toezichtsperspectief	Blok 2 Bankperspectief	Blok 3 Toekomstgericht perspectief
Kortlopende liquiditeit, duurzaamheid van de financiering ✓ Informatievergaring ✓ Verankerings-scores voor de risico's t.a.v. de liquiditeit op korte termijn en de duurzaamheid van de financiering ✓ Veelomvattende analyse	✓ Informatie-vergaring: bijv. ILAAP-rapporten ✓ Verankerings-beoordeling: toetsen van interne schattingen van instelling ✓ Uitgebreide analyse: bv. van betrouwbaarheid ILAAP	✓ Informatievergaring: interne stresstests van banken ✓ Verankerings-beoordeling: stresstests door toezichthouders ✓ Beoordeling van resultaten stresstests door toezichthouders en van interne stresstests door banken

Voor SREP 2016

- ✓ Hoogste gewicht toegekend aan Blok 1
- ✓ Blok 2 – grote mate van heterogeniteit in ILAAP
- ✓ Blok 3 nog niet volledig uitgebouwd

Overeenkomstig EBA-SREP-richtsnoeren, § 370-373

Liquiditeitsrisico's, Blok 1

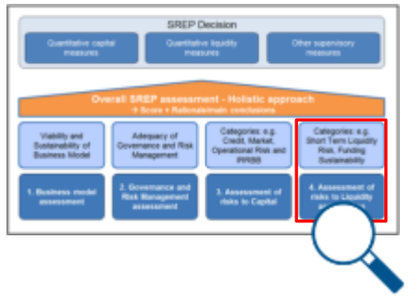

Risico-niveau → **Fase 1** Gegevens verzamelen → **Fase 2** Geautomatiseerde score → **Fase 3** Beoordeling RN → **Eindscore RN**

Risico-beheer-sing → **Fase 1** Informatie-vergaring → **Fase 2** Formele compliancecontrole → **Fase 3** Beoordeling RB → **Eindscore RB**

Diepe duik in een bepaalde risicofactor: **kortlopende liquiditeit** (voorbeeld)

Fase 1

- **Risiconiveau**
  - subset van vooraf gedefinieerde indicatoren o.b.v. ITS- en STE-gegevens
- **Risicobeheersing**
  - informatievergaring

Fase 2

- **Risiconiveau**
  - geautomatiseerde score op basis van diverse indicatoren, zoals:
    - liquiditeitsdekkingsratio
    - kortlopende financiering/ totale financiering
- **Risicobeheersing**
  - compliancecontroles m.b.t. interne governance, risicobereidheid, risicomanagement en interne audit

Fase 3

- **Risiconiveau**
  - **diepergravender analyse:**
    - risico's kortlopende wholesalefinanciering
    - intraday risico
    - kwaliteit liquiditeitsbuffers
    - structurele financieringsmismatch
- **Risicobeheersing**
  - diepgravender analyse, met name dankzij speciaal overleg met de bank

Liquiditeitsrisico's – Blok 2 en 3

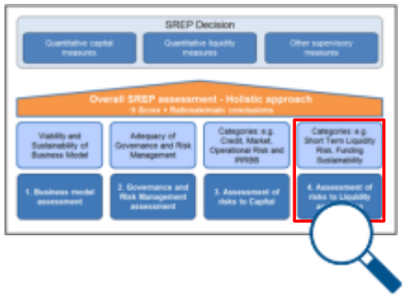

- Beoordeling betrouwbaarheid ILAAP
- Overeenkomstig de verwachtingen omtrent ILAAP die de ECB op 8 januari 2016 heeft gepubliceerd:
  - beoordelen JST's de betrouwbaarheid van het hele proces – *kwalitatieve beoordeling*
  - toetsen JST's ILAAP-eisen en stresstestaannames aan SSM-proxy's – *kwantitatieve beoordeling*
  - formuleren JST's Blok 2- en 3-beoordelingen als input voor de algemene beoordeling van de liquiditeitstoereikendheid

ILAAP-verwachtingen ECB

- Inhoud zoals beschreven in EBA-richtsnoeren
- Interne documentatie samen met een “leeswijzer”
- Conclusies in de vorm van liquiditeitstoereikendheidsverklaringen ondersteund door analyses van ILAAP-resultaten en ondertekend door leidinggevend orgaan

ILAAP: Kwalitatieve beoordeling

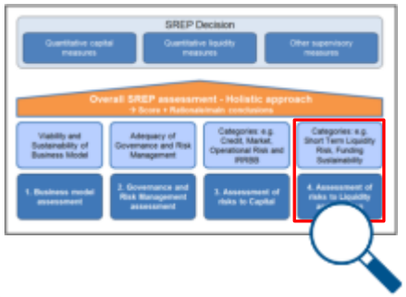

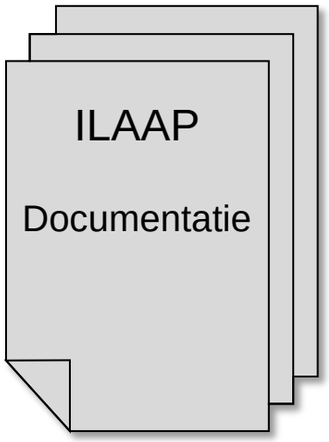

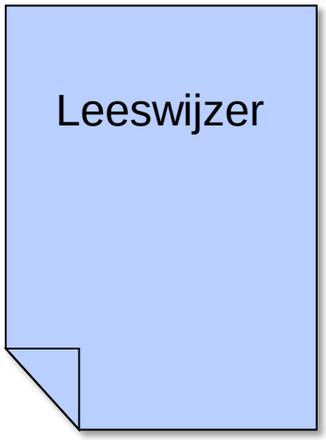

Interne bankdocumenten als beschreven in EBA-richtsnoeren

In lijn met structuur EBA-richtsnoeren om toegang JST tot interne bankinformatie te vergemakkelijken

JST-beoordeling

→ Besluit inzake betrouwbaarheid ILAAP

4.6. SREP – Methodiek: Algehele beoordeling

De algehele SREP-beoordeling (holistisch perspectief)

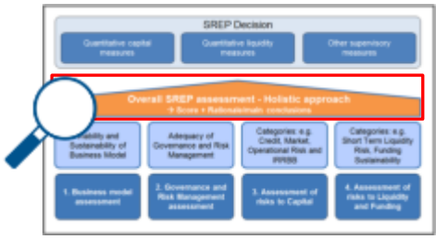

- Biedt synthetisch overzicht van het risicoprofiel van een instelling:
  - gebaseerd op beoordeling van alle vier elementen (niet enkel de som ervan)
  - uitgangspunt is dat de vier SREP-elementen allemaal even belangrijk worden geacht
- Houdt rekening met:
  - de kapitaal- en liquiditeitsplanning van een instelling teneinde een solide traject naar de volledige toepassing van CRD IV/CRR te waarborgen
  - onderlinge vergelijkingen
  - de macro-omgeving waarin de instelling actief is

Conform de SREP-richtsnoeren van de EBA (tabel 13, blz. 170 en 171) weerspiegelt de totale SREP-score de algehele beoordeling door de toezichthouder van de levensvatbaarheid van de instelling: hogere scores staan voor een verhoogd risico voor de levensvatbaarheid op grond van een of meer kenmerken van het risicoprofiel, waaronder het bedrijfsmodel, het interne governancekader en afzonderlijke risico's voor de solvabiliteits- of liquiditeitspositie.

Het risicoprofiel van een instelling is per definitie **veelzijdig** en veel risicofactoren **hangen met elkaar samen**

Consistente en eerlijke behandeling

- **Groot aantal horizontale analyses** bij voorbereiding van beoordelingen en besluiten om:
  - de JST's aanvullende perspectieven te bieden
  - beleidsdiscussies en het besluitvormingsproces te ondersteunen

Horizontale analyse SREP: multidimensionale analyses

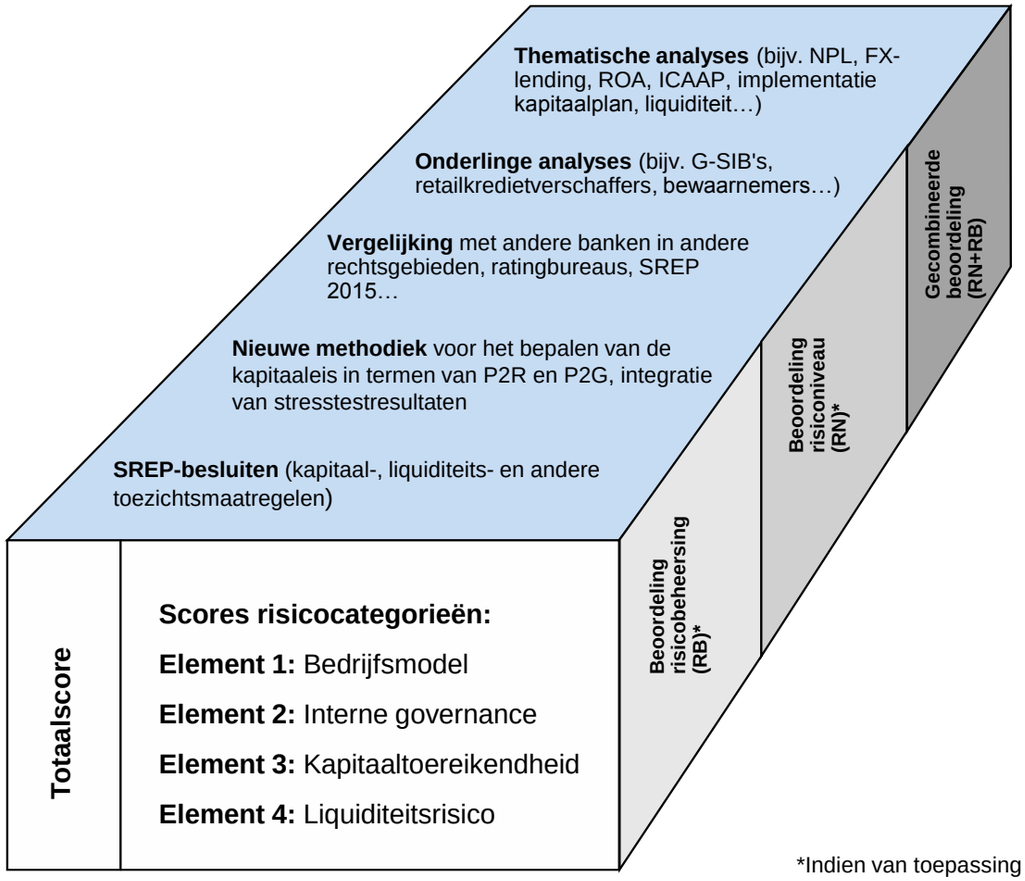

Uitgebreide onderlinge vergelijkingen en kruiselingse analyses waren op grote schaal mogelijk, waardoor instellingen **op consistente wijze** konden worden beoordeeld, wat **de integratie van de gemeenschappelijke bankenmarkt** ten goede kwam.

4.8. SREP – Methodiek: SREP-besluit (1/5)

De SREP als geheel vormt de basis voor de beoordeling van de kapitaal- en liquiditeitstoereikendheid en van eventueel te nemen toezichtsmaatregelen om knelpunten aan te pakken

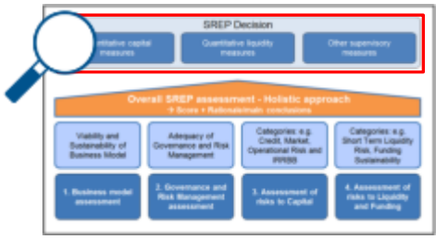

- SREP-besluiten door de Raad van Toezicht (gevolgd door procedure van geen bezwaar in de Raad van Bestuur)
- SREP-besluiten kunnen het volgende omvatten:

Eigenvermogensvereisten
- totale SREP-Kapitaalvereiste (TSCR) samengesteld uit minimale eigenvermogensvereisten (8%[1]) en aanvullende eigenvermogensvereisten (P2R[2])
- gecombineerde buffervereisten (CBR[2])
- aanbeveling voor een directe route naar "fully loaded" ratio's

Instellingsspecifieke kwantitatieve liquiditeitseisen
- liquiditeitsdekkingsratio hoger dan wettelijk minimum
- langere "overlevingsperioden"
- nationale maatregelen

Andere, kwalitatieve toezichtsmaatregelen
- aanvullende toezichtsmaatregelen op grond van Artikel 16, lid 2, van de GTM-Verordening zijn bv. het opleggen van restricties of beperkingen aan activiteiten, de eis om risico's te verminderen, de beperking van of voorafgaande toestemming voor het uitkeren van dividenden of het opleggen van aanvullende of frequentere rapportageverplichtingen

- SREP-communicatie omvat ook de P2G uitgedrukt als een toevoeging bij de CET1-ratio

1 Ten minste 56,25% in CET1
2 Alleen CET1

SREP-besluit: kapitaalmaatregelen

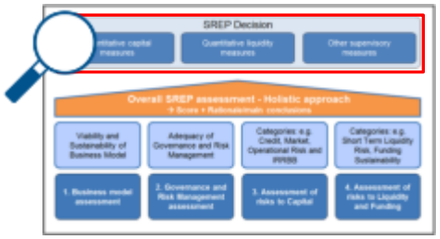

	SREP 2015	SREP 2016
Pijler 2	Pijler 2 (MDA-relevant)	Pijler 2-vereisten (P2R) (MDA-relevant) Pijler 2-aanbeveling (P2R) (niet-MDA-relevant)
Kapitaalconserveringsbuffer (CCB)	Overlapping met Pijler 2 (Bruto Pijler 2)	Geen overlapping met Pijler 2
CET1-stapelvolgorde	* Schaal niet van betekenis 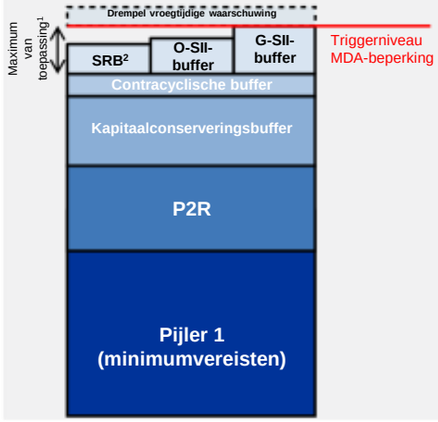	* Schaal niet van betekenis 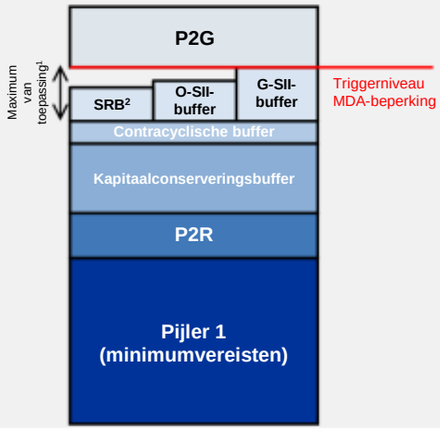
Kapitaalsamenstelling	Pijler 2: 100% CET1	P2R & P2G: 100% CET1
SREP-besluit	CET1-ratio	P2R: CET1-ratio en totale SREP-kapitaalvereisten (TSCR)[3] P2G: Toevoeging bij CET1-ratio

1 Meest voorkomende geval; specifieke berekening kan plaatsvinden afhankelijk van tenuitvoerlegging van CRD IV, Artikel 131, lid 15, door de lidstaat
2 Systeemrisicobuffer
3 Indien er sprake is van een tekort ten aanzien van het Pijler 1-(AT1/T2)-vereiste, dient dit te worden gedekt door aanvullende CET1 in P2R (maar, voor 2017, niet in P2G)

Toelichting: Tenuitvoerlegging van EBA-advies inzake MDA en het persbericht van 1 juli 2016

Ceteris paribus verschaft de huidige kapitaaleis in het stelsel ook een indicatie voor de toekomst

- Bij het onveranderd blijven van alle andere zaken kan worden verwacht dat de kapitaaleis globaal genomen stabiel zal blijven[1]
- Als een kredietinstelling ónder de Pijler 2-aanbeveling opereert of verwacht te opereren, dient zij onmiddellijk contact op te nemen met haar JST
- Banken dienen tevens rekening te houden met de systeembuffers (G-SII, O-SII en systeemrisicobuffers) en de contracyclische buffer die deel uitmaken van de kapitaalvoorraad

SREP CET1-eis[1]

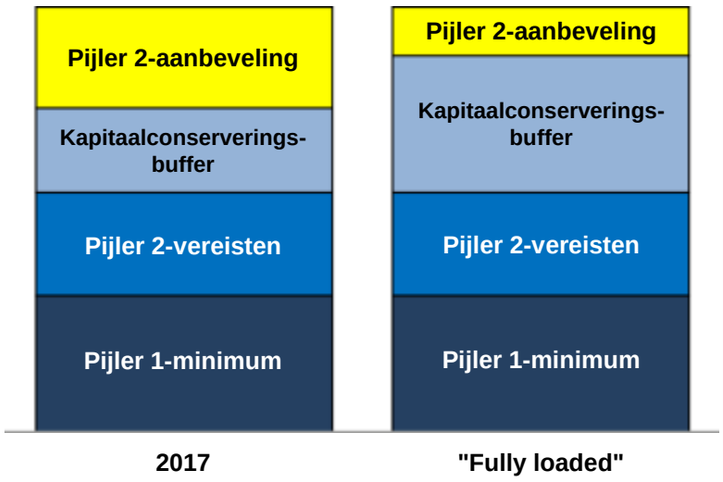

* Schaal niet van betekenis

Kapitaalvoorraad

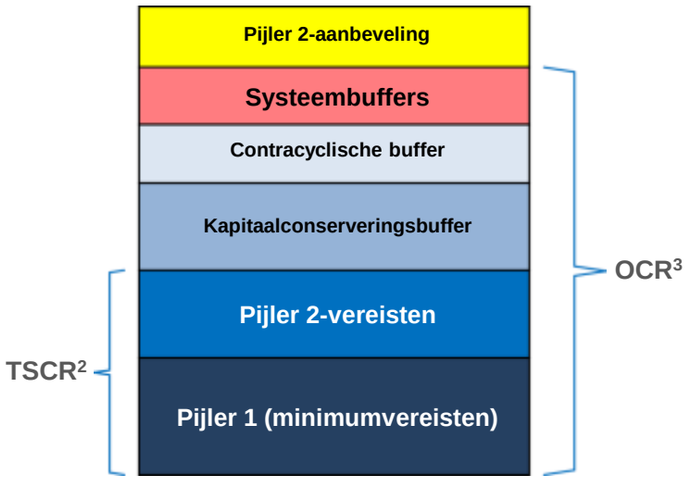

* Schaal niet van betekenis

1 *Kapitaaleis betekent Pijler 1 plus P2R, CCB en P2G. Ongeacht de infasering van CCB, zouden banken ook moeten verwachten in de toekomst een positieve P2G te hebben.*
2 *TSCR: total SREP capital requirements (totale SREP-kapitaalvereisten)*
3 *OCR: overall capital requirements (algehele kapitaalvereisten)*

SREP-besluit: liquiditeitsmaatregelen

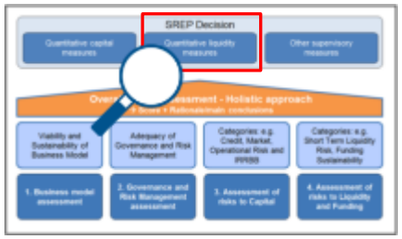

- De vereisten t.a.v. de liquiditeitsdekkingsratio zijn op 1 oktober 2015 van kracht geworden

- Voorbeelden van specifieke liquiditeitsmaatregelen:
  - liquiditeitsdekkingsratio hoger dan wettelijk minimum
  - specifieke minimum "overlevingsperiode"
  - minimumbedrag aan liquide activa

SREP-besluit: andere toezichtsmaatregelen

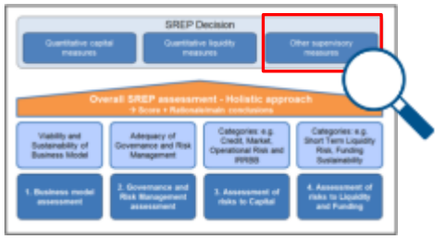

Artikel 16, lid 2, van de GTM-Verordening

De ECB heeft de volgende bevoegdheden:

(a) instellingen te verplichten om eigen vermogen aan te houden bovenop de kapitaalvereisten
(b) te verlangen dat de regelingen, processen, mechanismen en strategieën worden aangescherpt
(c) instellingen te verplichten een plan te presenteren om opnieuw te voldoen aan de toezichtsvereisten en een uiterste termijn voor de uitvoering ervan vast te stellen, (…)
(d) instellingen te verplichten om in verband met de eigenvermogensvereisten een specifiek voorzieningenbeleid te voeren of activa op een specifieke wijze te behandelen
(e) restricties of beperkingen op te leggen aan de bedrijfsactiviteiten, de transacties of het netwerk van instellingen, of de afstoting te verlangen van activiteiten die buitensporige risico's voor de soliditeit van een instelling met zich meebrengen
(f) te verlangen dat het aan de werkzaamheden, producten en systemen van instellingen verbonden risico wordt beperkt
(g) van de instellingen te verlangen dat ze de variabele beloning beperken (...)
(h) van instellingen te verlangen dat ze hun nettowinst gebruiken om het eigen vermogen te versterken
(i) uitkeringen door de instelling aan aandeelhouders, leden of houders van aanvullend-tier 1-instrumenten te beperken of te verbieden mits het verbod geen wanbetaling van de instelling inhoudt
(j) aanvullende of frequentere rapportagevereisten op te leggen (…)
(k) specifieke liquiditeitsvereisten op te leggen, waaronder beperkingen ten aanzien van looptijdmismatches tussen activa en passiva
(l) aanvullende informatie te verlangen
(m) te allen tijde leden van de leidinggevende organen van kredietinstellingen te ontslaan

4.9. SREP – Methodiek: SREP-communicatie en transparantie (1/3)

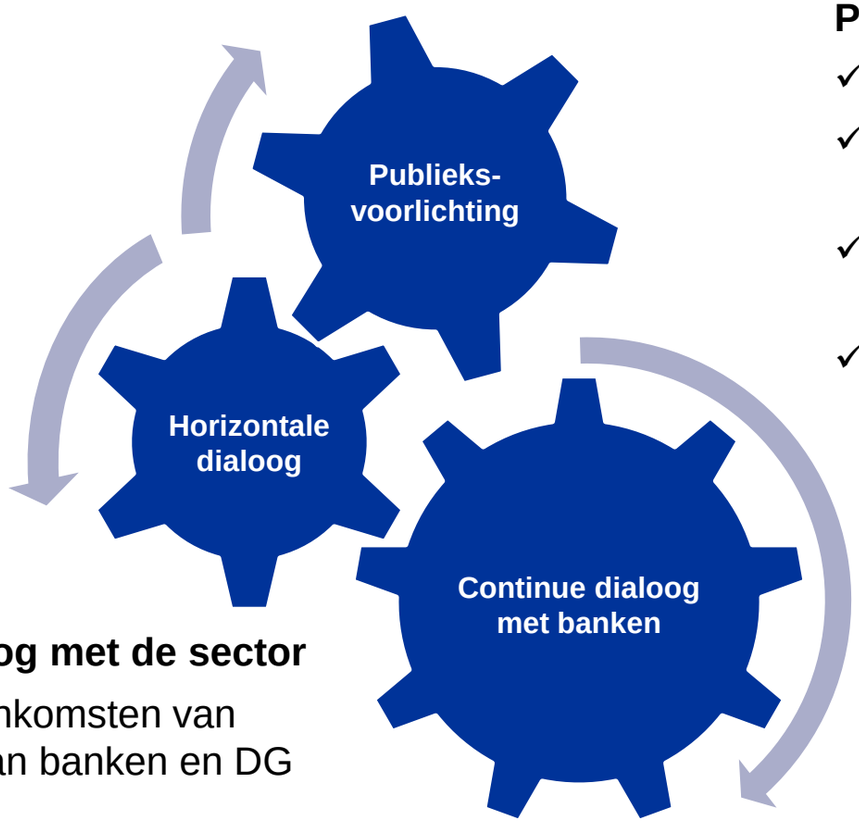

Publieksvoorlichting

- ✓ Publicatie "Gids voor bankentoezicht"
- ✓ Publicatie van ECB-standpunten (bv. inzake MDA, beloning, enz.)
- ✓ Toespraken van de (Vice-)Voorzitter van de Raad van Toezicht
- ✓ Brieven aan en gedachtewisselingen en hoorzittingen met leden van het Europees Parlement

Horizontale dialoog met de sector

- ✓ Reguliere bijeenkomsten van verenigingen van banken en DG MS IV
- ✓ Workshops met alle belangrijke instellingen

Continue dialoog met banken

- ✓ SEP (programma voor onderzoek door de toezichthouder)
- ✓ Overleg tussen banken en JST's (met name voorafgaand aan SREP-besluiten – toezichtsdialoog)
- ✓ SREP-besluiten (recht om te worden gehoord)

De banken krijgen:

- ✓ de nodige duidelijkheid over de methodiek en de risicobeoordeling en kunnen op basis daarvan verbeteringsmaatregelen nemen
- ✓ de nodige zekerheid om hun kapitaalplanning uit te kunnen voeren

Verbeterde continue dialoog met banken

Continue dialoog met banken

SREP-communicatiepakket

Gedeeld met alle belangrijke instellingen om te zorgen voor consistentie en kwaliteit in het gehele eurogebied:

- indicatie van de sleutelfactoren bij de mogelijke besluiten (e.g. kapitaal, liquiditeit en andere specifieke kwalitatieve maatregelen)
- toetsing van de uitkomsten van de stresstest
- onderlinge vergelijking van kernindicatoren

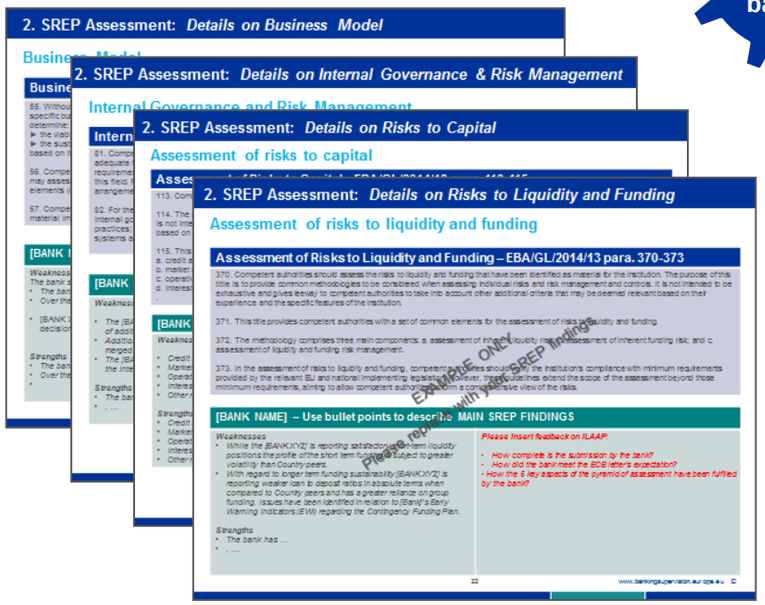

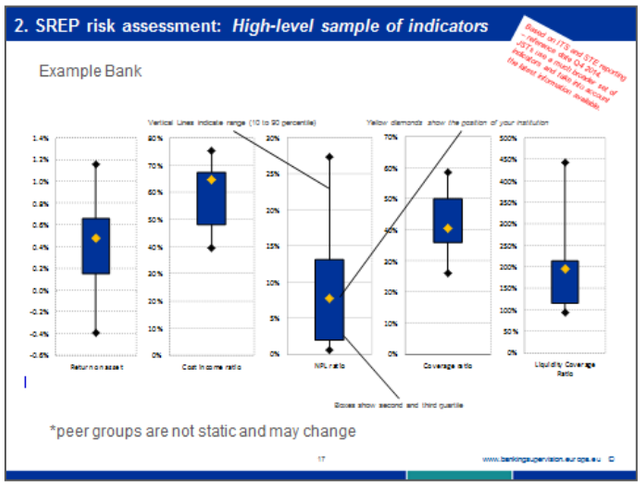

Verbeterde openbare communicatie en horizontale dialoog

Gedurende de SREP-cyclus van 2016 heeft het SSM niet alleen de transparantie van het proces zelf vergroot maar ook die ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen en prioriteiten:

- Januari: publicatie van SSM-prioriteiten
- Januari: SREP-Workshops met CEO's
- Juni: verslag van de ECB betreffende een kader voor governance en risicobereidheid
- Juli: gedetailleerde communicatie over de uitkomsten van de stresstest van 2016 en de invloed daarvan op de SREP – teleconferenties met de hoofden communicatie van banken, analysten en de media
- September: tenuitvoerlegging van EBA-advies betreffende openbaarmaking van SREP-uitkomsten
- November: hoorzitting met de Voorzitter bij het Europees Parlement
- Gedurende de gehele cyclus veel vergaderingen met verenigingen van banken

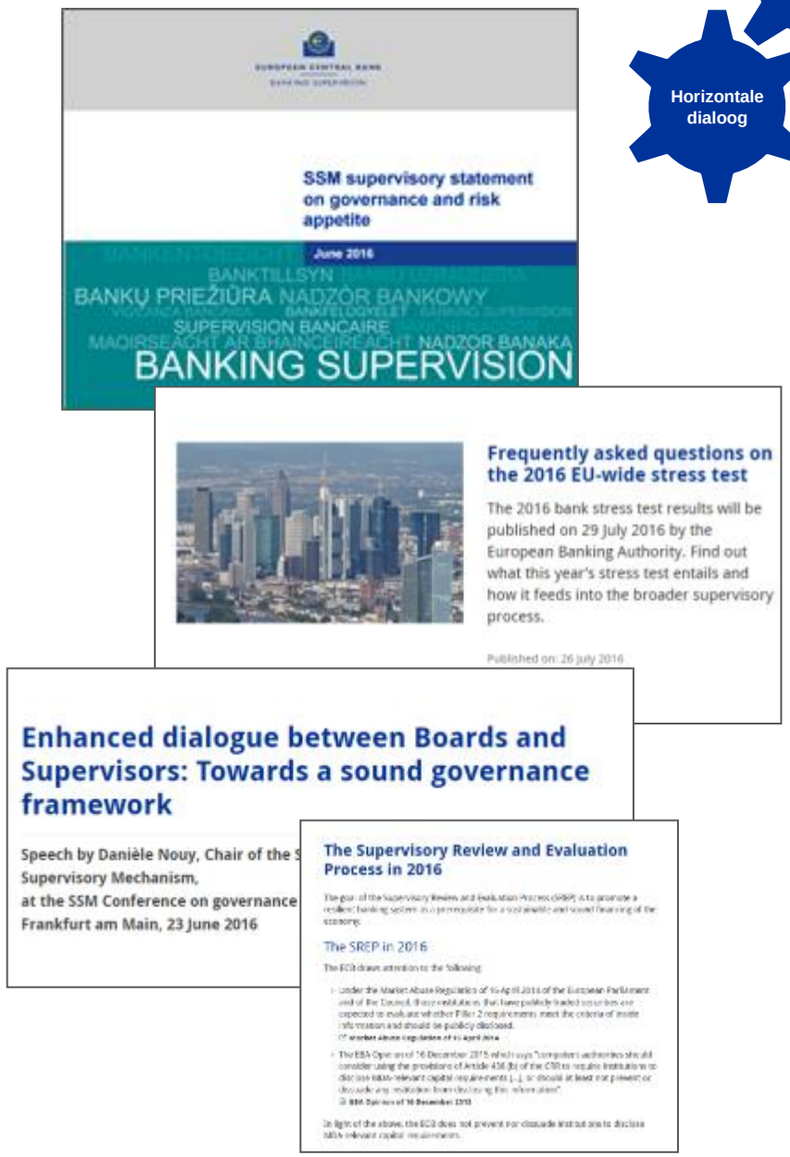

Tweede SREP-cyclus kon op efficiënte wijze worden uitgevoerd en heeft gelijk speelveld bevorderd

- **Aanzienlijke harmonisatie**
  - beperkte oordeelsvrijheid werd effectief gebruikt
  - sterkere correlatie tussen risicoprofiel van instellingen en kapitaaleisen
- **In 2016 worden bepaalde aspecten van de SREP-methodiek verfijnd, zoals:**
  - beoordeling van liquiditeits- en financieringsrisico's
  - grotere harmonisatie van het kader voor de beoordeling van ICAAP
  - stresstests van 2016 en de invoering van kapitaalaanbevelingen
  - **De SREP-methodiek blijft verder worden ontwikkeld om de activiteiten en risico's van banken adequaat en met het oog op de toekomst te kunnen monitoren**

Correlatie tussen P2R en algehele SREP-scores

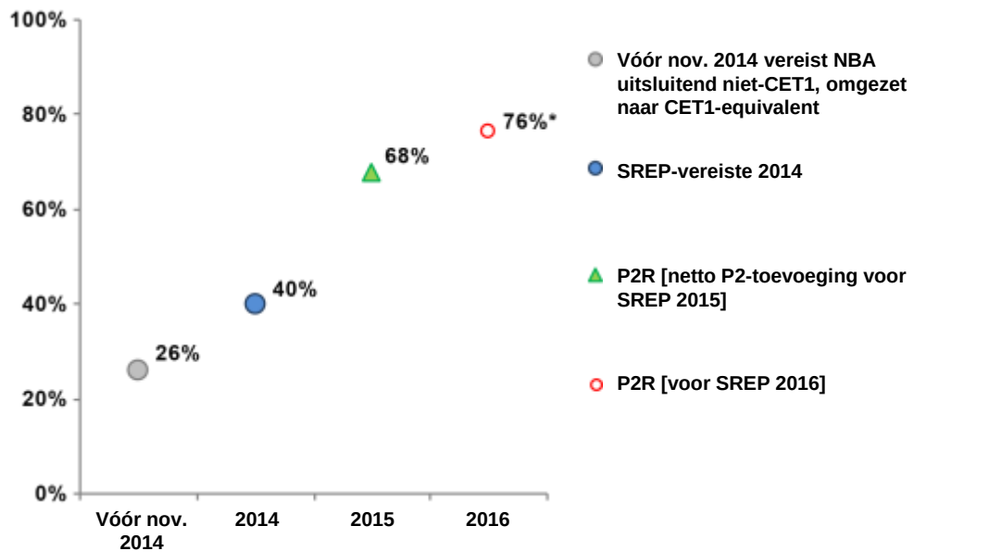

* De correlatie is lager voor 2016 vergeleken met de totale CET1-eis (inclusief P2G)

Gebaseerd op banken met een definitief SREP-besluit over 2016 per 30 november 2016